

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΗ ΑΣΚΗΣΗ ΤΟΥ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΣΕ ΔΕΔΟΜΕΝΑ ΠΡΟΣΩΠΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ: ΣΚΕΨΕΙΣ ΜΕ ΑΦΟΡΜΗ ΤΗΝ ΥΠΟΘΕΣΗ C-526/24 (BRILLEN ROTTLER GMBH & CO. KG V. TC) ΤΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ (ΔΕΕ)

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Στις 19 Μαρτίου 2026, το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (εφεξής: ΔΕΕ) εξέδωσε την απόφαση C-526/24 (*Brillen Rottler*), η οποία αφορά το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων, στο πλαίσιο του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679¹ (εφεξής: ΓΚΠΔ). Η απόφαση εξετάζει τα εξής βασικά ζητήματα: Πρώτον, κατά πόσον το αρχικό αίτημα πρόσβασης που υποβάλλει το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να θεωρηθεί «υπερβολικό», κατά την έννοια του άρθρου 12 παρ. 5 ΓΚΠΔ και, ως εκ τούτου, να συνιστά καταχρηστική άσκηση δικαιώματος, καθώς και ποιες είναι οι περιστάσεις, δυνάμει των οποίων μπορεί να διαπιστωθεί ένας τέτοιος υπερβολικός χαρακτήρας. Δεύτερον, εάν, προκειμένου να απορρίψει αίτημα πρόσβασης βάσει της προρρηθείσας διάταξης, ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να στηριχθεί σε δημόσιες πληροφορίες από τις οποίες προκύπτει η ύπαρξη πολυάριθμων αιτημάτων πρόσβασης και αποζημίωσης που υπέβαλε το ίδιο πρόσωπο σε άλλους υπευθύνους επεξεργασίας².

Το ΔΕΕ κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το αρχικό αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα το οποίο υποβάλλει το υποκείμενο των δεδομένων στον υπεύθυνο επεξεργασίας

Θεόδωρος Ρέντζιος
Υπ. Δρ Δικαίου & Βιοθικής,
Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης,
Πάντειο Πανεπιστήμιο
Υπότροφος ΕΥ Greece

¹ Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

² Βλ. ΔΕΕ C-526/24, *Brillen Rottler GmbH & Co. KG v. TC*, 19.03.2026, σκ. 17.

μπορεί να θεωρηθεί «υπερβολικό», όταν ο τελευταίος αποδεικνύει ότι το αίτημα υποβλήθηκε από το υποκείμενο των δεδομένων, όχι για να λάβει γνώση της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών και να επαληθεύσει τη νομιμότητά της, προκειμένου να μπορέσει, στη συνέχεια, να προστατεύσει τα δικαιώματα που αντλεί από τον ΓΚΠΔ, αλλά με πρόθεση κατάχρησης, όπως είναι η τεχνητή δημιουργία των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την αποκόμιση οφέλους απορρέοντος από τον εν λόγω κανονισμό.

I. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Μετά την έναρξη ισχύος του ΓΚΠΔ, ο διάλογος μεταξύ των εθνικών δικαστηρίων των κρατών μελών και του ΔΕΕ σχετικά με το δίκαιο προστασίας δεδομένων έχει ενισχυθεί. Αυτό αποτυπώνεται στην αύξηση των προδικαστικών ερωτημάτων από τη μεριά των πρώτων, τα οποία ζητούν διευκρινίσεις σε βασικές έννοιες, όπως ο ορισμός των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και οι νόμιμοι λόγοι επεξεργασίας³. Κατά την ερμηνεία των εν λόγω ζητημάτων, η πάγια νομολογία του ΔΕΕ παρέχει προτεραιότητα στα δικαιώματα των υποκειμένων των δεδομένων έναντι των συμφερόντων των υπευθύνων επεξεργασίας⁴, υιοθετώντας μια τελολογική προσέγγιση που υπογραμμίζει τον πρωταρχικό στόχο του ΓΚΠΔ να διασφαλίσει υψηλό επίπεδο προστασίας των υποκειμένων όσον αφορά την επεξεργασία των δεδομένων τους⁵.

Η απόφαση C-526/24, η οποία εκδόθηκε από το τέταρτο τμήμα του ΔΕΕ στις 19 Μαρτίου 2026, είναι ιδιαίτερα σημαντική όσον αφορά το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων, καθότι εξειδικεύει την έννοια του «υπερβολικού» χαρακτήρα του σχετικού αιτήματος, που οδηγεί σε καταχρηστική άσκηση του εν λόγω δικαιώματος.

II. ΤΑ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΠΕΡΙΣΤΑΤΙΚΑ ΤΗΣ ΥΠΟΘΕΣΗΣ

Η διαφορά ανατρέχει στο Μάρτιο του 2023, οπότε και ο TC, κάτοικος Αυστρίας, έγινε συνδρομητής στο ενημερωτικό δελτίο της εταιρίας Brillen Rottler, οικογενειακής επιχείρησης οπτικών ειδών με έδρα το Arnsberg (Γερμανία), συμπληρώνοντας τα προσωπικού χαρακτήρα δεδομένα του στο έντυπο εγγραφής που ήταν διαθέσιμο στον ιστότοπο της εν λόγω επιχείρησης και συναινώντας στην επεξεργασία των δεδομένων αυτών. Μετά την παρέλευση δεκατριών ημερών, ο TC υπέβαλε στην εταιρία αίτημα πρόσβασης στα δεδομένα του, βάσει του άρθρου 15 ΓΚΠΔ⁶. Η Brillen Rottler απέρριψε το αίτημα πρόσβασης, θεωρώντας ότι ήταν καταχρηστικό και υποστηρίζοντας ότι από

³ Βλ. S. Lindroos-Hovinheimo, *Who Controls our Data? The Legal Reasoning of the European Court of Justice in Wirtschaftsakademie Schleswig-Holstein and Tietosuojaalutuetettu v. Jehovan todistajat*, Information and Communications Technology Law 2019, σελ. 226.

⁴ Βλ. M. Tzanou, *Data Protection as a Fundamental Right Next to Privacy? Reconstructing a not so New Right*, International Data Privacy Law 2013, σελ. 94.

⁵ Σχετικά με την εκτεταμένη χρήση της τελολογικής ερμηνείας από το ΔΕΕ βλ. σχετικά M. Tzanou, *Balancing Fundamental Rights: United in Diversity? Some Reflections on the Recent Case Law of the European Court of Justice on Data Protection*, Croatian Yearbook of European Law and Policy 2010, τεύχος 53, σελ. 59-60· S. Gutwirth/Y. Pouillet/P. Hert/C. Terwangne/S. Nouwt (eds), *Reinventing Data Protection*, 2009· P. Kuch, *Teleology: The Missing Piece to Solving the GDPR Puzzle*, Journal of Data Protection and Privacy 2021, τεύχος 28, σελ. 30-31.

⁶ Βλ. ΔΕΕ C-526/24, ό.π., σκ. 12.

διάφορες δημόσια διαθέσιμες πληροφορίες (δημοσιεύματα, άρθρα ιστολογίων και σημειώματα δικηγόρων) προέκυπτε ότι ο ΤC υπέβαλλε συστηματικά και καταχρηστικά παρόμοια αιτήματα πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που τον αφορούσαν, με μοναδικό σκοπό να λάβει αποζημίωση λόγω φερόμενης προσβολής των δικαιωμάτων που αντλεί από τον ΓΚΠΔ, την οποία εσκεμμένα προκαλούσε. Ο τρόπος ενέργειας του ΤC συνίστατο στην εγγραφή σε ενημερωτικό δελτίο, στη συνέχεια στην υποβολή αιτήματος πρόσβασης και, τέλος, στην υποβολή αιτήματος αποζημίωσης⁷. Η υπόθεση ήχθη ενώπιον του Ειρηνοδικείου Arnsberg, το οποίο υπέβαλε στο ΔΕΕ προδικαστικά ερωτήματα που αφορούν την ερμηνεία των άρθρων 12 παρ. 5, 15 και 82 ΓΚΠΔ⁸.

III. ΤΟ ΣΚΕΠΤΙΚΟ ΤΟΥ ΔΕΕ

1. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΝΔΕΧΟΜΕΝΟ «ΥΠΕΡΒΟΛΙΚΟ» ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΩΝ ΑΙΤΗΜΑΤΩΝ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ

Κεντρικό σημείο της απόφασης του ΔΕΕ αποτελεί η παραδοχή ότι είναι δυνατή η ύπαρξη «υπερβολικού» αιτήματος πρόσβασης σε δεδομένα, όταν πρόκειται για την αρχική υποβολή αίτησης του υποκειμένου των δεδομένων προς τον υπεύθυνο επεξεργασίας, πλην όμως η έννοια των «υπερβολικών» αιτημάτων πρέπει να ερμηνεύεται στενά, ενώ ο υπεύθυνος επεξεργασίας μπορεί να επικαλεστεί τέτοιο υπερβολικό χαρακτήρα μόνον κατ' εξαίρεση, ο δε χαρακτηρισμός του πρώτου αιτήματος πρόσβασης ως «υπερβολικού» πρέπει να διέπεται από αυστηρά κριτήρια⁹.

Αρχικά, το Δικαστήριο διευκρίνισε αναφορικά με το σύννητες νόημα της έννοιας των «υπερβολικών αιτημάτων» στην καθημερινή γλώσσα, ότι το επίθετο «υπερβολικός» προσδιορίζει κάτι που υπερβαίνει το σύννητες ή εύλογο μέτρο ή ακόμη που υπερβαίνει το επιθυμητό ή επιτρεπόμενο μέτρο¹⁰. Εξάλλου, ο πολλαπλασιασμός των αιτημάτων που υποβάλλονται από ένα πρόσωπο μπορεί να αποτελεί ένδειξη του υπερβολικού χαρακτήρα τους¹¹. Επομένως, η χρήση και μόνον του επιθέτου αυτού, το οποίο αφορά τόσο ποιοτικά όσο και ποσοτικά χαρακτηριστικά, δεν αποκλείει το ενδεχόμενο ένα πρώτο αίτημα πρόσβασης να είναι υπερβολικό¹².

Επιπλέον, το ΔΕΕ επισημαίνει ότι το δικαίωμα στην προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα δεν είναι απόλυτο, καθόσον πρέπει να εκτιμάται σε σχέση με τη λειτουργία του στην κοινωνία και να σταθμίζεται με άλλα θεμελιώδη δικαιώματα, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας¹³. Επομένως, προκειμένου να διασφαλιστεί η εφαρμογή της δίκαιης ισορροπίας μεταξύ των διαφόρων εμπλεκόμενων δικαιωμάτων και συμφερόντων, καθώς και η πρακτική αποτελεσματικότητά της, το κρίσιμο κριτήριο για τη διαπίστωση καταχρηστικής συμπεριφοράς είναι ο υπερβολικός χαρακτήρας του αιτήματος πρόσβασης, ο οποίος αξιολογείται από ποιοτικής άποψης και ο οποίος δεν μπορεί να εξαρτάται από τον αριθμό και μόνον των αιτημάτων πρόσβασης που

⁷ Βλ. *ibidem*, σκ. 13, 15.

⁸ Βλ. *ibidem*, σκ. 14 και 20.

⁹ Βλ. *ibidem*, σκ. 29 και 35.

¹⁰ Βλ. *ibidem*, σκ. 25.

¹¹ Βλ. *ibidem*, σκ. 26.

¹² Βλ. ΔΕΕ C-416/23, *Österreichische Datenschutzbehörde*, 09.01.2025, σκ. 43.

¹³ Βλ. ΔΕΕ C-526/24, *ό.π.*, σκ. 33.

υποβάλλει το υποκείμενο των δεδομένων και, κατά συνέπεια, από το γεγονός ότι πρόκειται για το πρώτο αίτημα που υποβλήθηκε από το υποκείμενο των δεδομένων¹⁴.

Εξάλλου, όσον αφορά τις περιστάσεις υπό τις οποίες το πρώτο αίτημα πρόσβασης που υπέβαλε το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να χαρακτηριστεί ως «υπερβολικό» κατά την έννοια του άρθρου 12 παρ. 5 ΓΚΠΔ και, ως εκ τούτου, να συνιστά κατάχρηση δικαιώματος, το ΔΕΕ επισημαίνει ότι, προκειμένου να αποδειχθεί η ύπαρξη καταχρηστικής πρακτικής, απαιτείται αφενός μεν η συνδρομή ενός συνόλου αντικειμενικών περιστάσεων από τις οποίες να προκύπτει ότι, παρά την τυπική τήρηση των προϋποθέσεων που προβλέπει η ενωσιακή ρύθμιση, δεν επιτεύχθηκε ο επιδιωκόμενος με τη ρύθμιση αυτή σκοπός, αφετέρου δε η ύπαρξη ενός υποκειμενικού στοιχείου συνιστάμενου στη βούληση του υποκειμένου των δεδομένων να αποκομίσει όφελος από τη ρύθμιση της ΕΕ, δημιουργώντας τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται προκειμένου να αντλήσει το όφελος αυτό. Ο εν λόγω χαρακτηρισμός απαιτεί, επιπλέον, να λαμβάνονται υπόψη όλα τα πραγματικά περιστατικά και οι περιστάσεις της συγκεκριμένης υπόθεσης¹⁵.

Αναφορικά με το αντικειμενικό στοιχείο μιας καταχρηστικής πρακτικής, το ΔΕΕ υπογραμμίζει ότι το άρθρο 15 ΓΚΠΔ, ερμηνευόμενο υπό το πρίσμα της αιτιολογικής σκέψης 63 ΓΚΠΔ, αποσκοπεί στην παροχή στο υποκείμενο των δεδομένων του δικαιώματος πρόσβασης στα δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα που συλλέχθηκαν και το αφορούν και της δυνατότητας άσκησης του δικαιώματος αυτού ευχερώς και σε εύλογα τακτά διαστήματα, προκειμένου, μεταξύ άλλων, να λάβει γνώση της επεξεργασίας των δεδομένων αυτών και να ελέγξει τη νομιμότητά της, ούτως ώστε να μπορεί να ασκήσει, κατά περίπτωση, το δικαίωμα διόρθωσης, το δικαίωμα διαγραφής των δεδομένων, το δικαίωμα περιορισμού της επεξεργασίας, καθώς και το δικαίωμα να αντιταχθεί στην επεξεργασία και το δικαίωμα να ασκήσει αγωγή σε περίπτωση που υπέστη ζημία¹⁶.

Αναφορικά με το υποκειμενικό στοιχείο μιας καταχρηστικής πρακτικής, το Δικαστήριο τονίζει ότι, προκειμένου να μπορεί να χαρακτηρίσει αίτημα πρόσβασης ως «υπερβολικό», ο υπεύθυνος επεξεργασίας πρέπει να αποδείξει, λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των κρίσιμων περιστάσεων κάθε περίπτωσης, την ύπαρξη πρόθεσης κατάχρησης εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων, η δε εν λόγω πρόθεση μπορεί να διαπιστωθεί, όταν το υποκείμενο των δεδομένων υποβάλλει το αίτημα για σκοπό διαφορετικό από το να ενημερωθεί σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων και να επαληθεύσει τη νομιμότητά της, προκειμένου να μπορέσει, στη συνέχεια, να προστατεύσει τα δικαιώματα που αντλεί από τον ΓΚΠΔ¹⁷.

Επομένως, το ΔΕΕ κατέληξε ότι εν προκειμένω εναπόκειται στον υπεύθυνο επεξεργασίας να αποδείξει κατά τρόπο μη επιδεχόμενο αμφισβήτηση ότι το υποκείμενο των δεδομένων υπέβαλε αίτηση πρόσβασης δυνάμει του άρθρου 15 του ΓΚΠΔ όχι για να λάβει γνώση της επεξεργασίας αυτής, αλλά για να δημιουργήσει τεχνητά τις προϋποθέσεις που απαιτούνται για να λάβει αποζημίωση από τον εν λόγω υπεύθυνο επεξεργασίας, ενώ θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το σύνολο των περιστάσεων της υπό κρίση υπόθεσης, ιδίως το γεγονός ότι το υποκείμενο των δεδομένων παρέσχε δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα χωρίς να είναι υποχρεωμένο να το πράξει, ο σκοπός της

¹⁴ Βλ. *ibidem*, σκ. 34.

¹⁵ Βλ. *ibidem*, σκ. 36.

¹⁶ Βλ. *ibidem*, σκ. 37.

¹⁷ Βλ. *ibidem*, σκ. 40.

παροχής των δεδομένων αυτών, ο χρόνος που παρήλθε μεταξύ αυτής και της υποβολής αιτήματος πρόσβασης, καθώς και η συμπεριφορά του υποκειμένου των δεδομένων¹⁸.

2. ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΑΠΟΖΗΜΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΥΠΟΚΕΙΜΕΝΩΝ ΤΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΔΥΝΑΜΕΙ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 82 ΓΚΠΔ

Το ΔΕΕ απεφάνθη ότι, ακόμη και σε περίπτωση παράβασης του ΓΚΠΔ η οποία δεν συνεπάγεται, αυτή καθεαυτήν, επεξεργασία δεδομένων, το υποκείμενο των δεδομένων μπορεί να επικαλεστεί το δικαίωμα αποζημίωσης που προβλέπεται στο άρθρο 82 του κανονισμού¹⁹. Βεβαίως, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι κάθε «παραβίαση» των διατάξεων του ΓΚΠΔ δεν παρέχει, αφ' εαυτής, δικαίωμα αποζημίωσης στο υποκείμενο των δεδομένων²⁰. Συνεπώς, το πρόσωπο που ζητεί, δυνάμει της προαναφερθείσας διάταξης, αποζημίωση για υλική ζημία ή χρηματική ικανοποίηση για ηθική βλάβη οφείλει να αποδείξει όχι μόνον την παράβαση των διατάξεων του ΓΚΠΔ, αλλά και το γεγονός ότι η παράβαση αυτή του προκάλεσε τέτοια ζημία ή βλάβη. Ως εκ τούτου, η ζημία ή η βλάβη δεν μπορεί να τεκμαίρεται μόνον από την επέλευση της παράβασης²¹.

Εξάλλου, το ΔΕΕ, επικαλούμενο προηγούμενη νομολογία του²², τόνισε ότι η ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ της προβαλλόμενης παράβασης του ΓΚΠΔ και της ζημίας που ισχυρίζεται ότι υπέστη το υποκείμενο των δεδομένων αποτελεί προϋπόθεση *sine qua non* για την ύπαρξη δικαιώματος αποζημίωσης δυνάμει του άρθρου 82 παρ. 1 ΓΚΠΔ. Ως εκ τούτου, δεν μπορεί να χορηγηθεί στο υποκείμενο των δεδομένων, δυνάμει της διάταξης αυτής, αποζημίωση για τις ζημίες που ισχυρίζεται ότι υπέστη λόγω της απώλειας του ελέγχου επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν ή λόγω της αβεβαιότητάς του ως προς το κατά πόσον αυτά υποβλήθηκαν σε επεξεργασία, όταν η αιτιώδης συνάφεια έχει διακοπεί λόγω της συμπεριφοράς του υποκειμένου των δεδομένων, εφόσον η εν λόγω απώλεια ελέγχου ή αβεβαιότητα προκλήθηκε από την απόφαση του υποκειμένου των δεδομένων να υποβάλει τα δεδομένα αυτά στον υπεύθυνο επεξεργασίας με σκοπό την τεχνητή δημιουργία των προϋποθέσεων που απαιτούνται για την εφαρμογή της εν λόγω διάταξης²³. Επομένως, ο απλός ισχυρισμός του υποκειμένου των δεδομένων περί φόβου που προκλήθηκε από απώλεια του ελέγχου επί των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα που το αφορούν δεν μπορεί να θεμελιώσει αξίωση αποζημίωσης βάσει του άρθρου 82 παρ. 1 ΓΚΠΔ²⁴.

IV. ΣΧΟΛΙΑΣΜΟΣ

Οι απαντήσεις που έδωσε το ΔΕΕ αποτελούν σημαντικό βήμα για την ενίσχυση της προστασίας των υποκειμένων των δεδομένων, ενώ ο καινοτόμος χαρακτήρας της εν λόγω απόφασης μπορεί

¹⁸ Βλ. *ibidem*, σκ. 41 και 42.

¹⁹ Βλ. *ibidem*, σκ. 54.

²⁰ Βλ. *ibidem*, σκ. 59.

²¹ Βλ. *ibidem*, σκ. 60.

²² Βλ. ΔΕΕ, C-300/2021, *Österreichische Post*, 04.05.2023, σκ. 31-33· ΔΕΕ, C-655/23, *Quirin Privatbank*, 04.09.2025, σκ. 56.

²³ Βλ. ΔΕΕ C-526/24, *ό.π.*, σκ. 66.

²⁴ Βλ. *ibidem*, σκ. 63.

να εγείρει ορισμένες κρίσιμες σκέψεις σχετικά με τις πρακτικές επιπτώσεις της, αναφορικά τόσο με τις υποχρεώσεις των υπευθύνων επεξεργασίας όσο και με την ενωσιακή νομοθεσία για την προστασία δεδομένων.

Η σχολιαζόμενη απόφαση συμβάλλει ουσιωδώς στην αποσαφήνιση των υποχρεώσεων που υπέχουν οι υπεύθυνοι επεξεργασίας κατά την αντιμετώπιση αιτημάτων άσκησης του δικαιώματος πρόσβασης από τα υποκείμενα των δεδομένων, ιδίως όταν υφίστανται υπόνοιες για πρόθεση κατάχρησης του σχετικού δικαιώματος από τα τελευταία.

Ειδικότερα, η εν λόγω απόφαση αναδεικνύει τρία καίρια σημεία συμμόρφωσης, η πρακτική σημασία των οποίων είναι αξιοσημείωτη: *Πρώτον*, καθίσταται σαφές ότι η ενδεχόμενη ύπαρξη καταχρηστικής πρακτικής εκ μέρους του υποκειμένου των δεδομένων δεν επαρκεί, αφ' εαυτής, για να δικαιολογήσει την απόρριψη ικανοποίησης ενός αιτήματος πρόσβασης. Η στρατηγική επιδίωξη συμφερόντων, ακόμη και όταν συνδέεται με πιθανές δικαστικές ή εξωδικαστικές αξιώσεις, δεν ταυτίζεται με την έννοια της καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος. Ως εκ τούτου, οι υπεύθυνοι επεξεργασίας οφείλουν να επιδεικνύουν ιδιαίτερη προσοχή προτού καταλήξουν στην απόρριψη αιτήματος πρόσβασης και να διασφαλίζουν ότι δεν περιορίζεται αδικαιολόγητα η άσκηση θεμελιωδών δικαιωμάτων των υποκειμένων των δεδομένων.

Δεύτερον, η επίκληση δημόσια διαθέσιμων πληροφοριών σχετικά με τον αιτούντα την πρόσβαση δεν επαρκεί, κατ' αρχήν, για τη θεμελίωση ισχυρισμού περί καταχρηστικής άσκησης δικαιώματος. Απαιτείται η ύπαρξη συγκεκριμένων στοιχείων, άμεσα συνδεδεμένων με το επίμαχο αίτημα, τα οποία να καταδεικνύουν ότι το τελευταίο δεν αποσκοπεί στην ενημέρωση του υποκειμένου σχετικά με την επεξεργασία των προσωπικών του δεδομένων, αλλά εξυπηρετεί άλλους σκοπούς, όπως η επιδίωξη αποζημίωσης. Στο πλαίσιο αυτό, η πρόθεση του αιτούντος αναδεικνύεται σε καθοριστικό κριτήριο αξιολόγησης, χωρίς, ωστόσο, να αίρεται πλήρως η δυνατότητα συνεκτίμησης και άλλων περιστάσεων.

Τρίτον, η απόρριψη αιτημάτων άσκησης τόσο του δικαιώματος πρόσβασης, όσο και των λοιπών δικαιωμάτων που απορρέουν από τον ΓΚΠΔ, πρέπει να συνιστά την εξαίρεση και όχι τον κανόνα, να υπόκεινται σε αυστηρές προϋποθέσεις, καθώς και να ερμηνεύεται στενά. Κάθε σχετική απόφαση οφείλει να ερείδεται σε εμπειριστατωμένη και ειδική αιτιολογία, να στηρίζεται σε συγκεκριμένα πραγματικά περιστατικά και να τεκμηριώνεται επαρκώς, κατά τρόπο που να καθίσταται δυνατός ο μεταγενέστερος έλεγχος από τις αρμόδιες ρυθμιστικές αρχές ή τα δικαστήρια. Η προσήκουσα τεκμηρίωση και η τήρηση αρχείων αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για την απόδειξη της συμμόρφωσης με τις επιταγές του ΓΚΠΔ.

V. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

Η σχολιαζόμενη απόφαση, μολονότι δεν ανατρέπει την υφιστάμενη νομολογία του ΔΕΕ, είναι, εντούτοις, αξιοσημείωτη. Το Δικαστήριο επαναλαμβάνει μεν τις αρχές που έχει ήδη διαμορφώσει στις υποθέσεις *Österreichische Datenschutzbehörde* (C-416/23) και *Österreichische Post* (C-300/21), πλην όμως, προβαίνει σε μια περαιτέρω ερμηνευτική προσέγγιση: *Πρώτον*, ένα αρχικό αίτημα πρόσβασης δύναται να χαρακτηριστεί ως καταχρηστικό· *δεύτερον*, η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ της προβαλλόμενης παράβασης και της φερόμενης ζημίας μπορεί να διακοπεί λόγω της

συμπεριφοράς του υποκειμένου των δεδομένων, εφόσον η συμπεριφορά αυτή αποδεικνύεται ότι αποτελεί την καθοριστική αιτία της ζημίας και τρίτον, το άρθρο 82 παρ. 1 ΓΚΠΔ δεν περιορίζεται αποκλειστικά σε περιπτώσεις παράνομης επεξεργασίας. Το ΔΕΕ επιχειρεί εν προκειμένω να τηρήσει μια ισορροπημένη στάθμιση μεταξύ των συμφερόντων των υποκειμένων των δεδομένων και των υπευθύνων επεξεργασίας.

Επιπλέον, σημαντικό είναι και το χρονικό σημείο, κατά το οποίο εκδόθηκε η απόφαση. Τον Νοέμβριο του 2025, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δημοσίευσε την πρόταση «δέσμης μέτρων Omnibus για τον ψηφιακό τομέα (Digital Omnibus)»²⁵, η οποία, μεταξύ άλλων, αφορά και το δικαίωμα πρόσβασης του υποκειμένου των δεδομένων στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ. Στην αιτιολογική σκέψη 35 της πρότασης επισημαίνεται ότι «το δικαίωμα πρόσβασης, το οποίο είναι εξαρχής ευνοϊκό για τα υποκείμενα των δεδομένων, δεν θα πρέπει να χρησιμοποιείται καταχρηστικά, υπό την έννοια ότι τα υποκείμενα των δεδομένων το χρησιμοποιούν καταχρηστικά για σκοπούς άλλους από την προστασία των δεδομένων τους²⁶», ενώ παρατίθεται ως παράδειγμα η περίπτωση κατά την οποία «το υποκείμενο των δεδομένων επιδιώκει να αναγκάσει τον υπεύθυνο επεξεργασίας να απορρίψει αίτημα πρόσβασης, προκειμένου να απαιτήσει στη συνέχεια την καταβολή αποζημίωσης, ενδεχομένως υπό την απειλή άσκησης αγωγής αποζημίωσης²⁷».

Η υπό αναθεώρηση διάταξη του άρθρου 14 παρ. 5 ΓΚΠΔ²⁸ θα προβλέπει ότι «οι υπεύθυνοι επεξεργασίας δύνανται να αρνούνται αιτήματα που είναι προδήλως αβάσιμα ή υπερβολικά, ιδίως λόγω του επαναλαμβανόμενου χαρακτήρα τους», ενώ «ο υπεύθυνος επεξεργασίας φέρει το βάρος της απόδειξης ότι το αίτημα είναι προδήλως αβάσιμο ή ότι υπάρχουν βάσιμοι λόγοι να πιστεύει ότι είναι υπερβολικό».

Από την ανάλυση που προηγήθηκε προκύπτει ότι το σκεπτικό του Δικαστηρίου και η προσέγγιση της Επιτροπής φαίνεται καταρχήν να συγκλίνουν προς την ίδια κατεύθυνση. Μένει, ωστόσο, να διαπιστωθεί κατά πόσον η τελικώς υιοθετούμενη νομοθετική ρύθμιση θα αντανακλά το περιεχόμενο και την κατεύθυνση της υφιστάμενης πρότασης, στο πλαίσιο της εν εξελίξει νομοθετικής διαδικασίας. □

²⁵ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Πρόταση Κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΕ) 2016/679, (ΕΕ) 2018/1724, (ΕΕ) 2018/1725, (ΕΕ) 2023/2854 και των οδηγιών 2002/58/ΕΚ, (ΕΕ) 2022/2555 και (ΕΕ) 2022/2557 όσον αφορά την απλούστευση του νομοθετικού πλαισίου για τον ψηφιακό τομέα, και για την κατάργηση των κανονισμών (ΕΕ) 2018/1807, (ΕΕ) 2019/1150, (ΕΕ) 2022/868 και της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1024 (δέσμη μέτρων Omnibus για τον ψηφιακό τομέα), 19.11.2025, COM(2025) 837 τελικό.

²⁶ Βλ. *ibidem*, αιτιολ. σκ. 35.

²⁷ Βλ. *ibidem*.

²⁸ Βλ. *ibidem*, άρθρο 4 παρ. 4.